

for statsstyrelsens og litteraturens drøftelser, og føres til en sandere fortolkning af deres vidnesbyrd.

Bogen, hvis mange værdifulde resultater ikke lader sig udtømme i en kort anmeldelse, har ikke mindst interesse for lokalhistorikere, som i dens dybtgaaende undersøgelser foruden nyttige vink kan hente gode impulser for deres arbejde.

J. O. Bro Jørgensen.

Moder og Barn.

J. S. Møller: Moder og Barn i dansk Folkeoverlevning. Danmarks Folkeminder Nr. 48. Munksgaard.

Tidligere kredslæge i Kalundborg J. S. Møller har som nr. 48 i »Danmarks folkeminder«s skrifter udgivet et stort værk på over 600 sider, hvori han har søgt at fremlægge hele det uhyre store danske overleveringsstof, utrykt som trykt, der knytter sig til svangerskab og barselfærd. Hvad han fortæller, spænder fra tidspunktet for kvindens befrugtning til og med barnets dåb og barselgildet samt moderens »kirkegang«. Hvor stort et arbejde, der ligger bagved, er let at se, selv om, som forf. siger, emnets størrelse, rækkevidde og vanskelighed først under indsamlingen af stoffet tilfulde gik op for ham.

Der kunde dog sikkert ikke findes nogen bedre til at behandle dette emne. Forfatteren har tidligere i den i samme skriftrække udgivne prægtige bog om »Folkedragter i Nordvestsjælland« og i særdeleshed i det betydningsfulde værk om »Fester og højtider« vist, hvor samvittighedsfuldt, grundigt og åndfuldt han kan skrive om et folkemindeemne, og netop over for spørgsmålet, hvad tro og sædvane der knytter sig til barnefødsel og alt, hvad der hænger sammen dermed, har han fra sin mangeårige lægegerning ganske særlige forkundskaber og forståelse; han har haft betingelserne for at knytte den boglige viden til de enkelte personlige oplevelser og har derudfra skabt et værk, der vil blive stående som en mærkepæl i dansk folkelivsskildring ved siden af H. F. Feilbergs »Jul« og det aller bedste, vi ellers kan nævne på dette område.

Emnet »Moder og barn« er vel i og for sig for omfattende for en enkelt mand. Side efter side vil den kyndige læser kunne stadfæste og undertiden supplere. F. eks. kunde der straks om benævnelser på svangerskab anføres et så malende udtryk som: »Skørterne har sagt farvel til træskoene«. — Det er rigtigt, at navnet »fostermoder« stadig bruges i Nordslesvig, det bruges

endda udelukkende af den indfødte befolkning i den største del af landsdelen, ikke blot i enkelte sogne. — En gammel jordemoder i Vestslesvig gav endnu for 30 år siden efter fødselens fuldendelse barselkone en kop mælk med afføring af en mus i: hun vilde aldrig fortælle mig hvorfor. — Med hensyn til at klippe for tungebånd kunde nævnes, at Bössels lærebog, som forf. jo også kender, pålægger jordemoderen at »eftersee, om Barnet har Tungebaand, som hun da med den liden Sax klipper«. — Også de små børn i Flensborg fiskes op af en kilde, Grønnekilden på Havretorv (Ohrst: Udvalgte sønderjydske folkesagn).

Opnævnelse af bedsteforældre var tidligere en selvfølge i Sønderjylland; hvor nøje skikken fulgtes, kan jeg illustrere ved, at der i min fødeby i løbet af det sidste halve hundrede år har levet mindst 5 brødrepar med samme fornavn, arvet fra bedsteforældrene. Så kunde man skelne ved at tage et andet fornavn eller morfaderens efternavn med (Niels og Niels Peter, Peter og Peter Vilhelm, Hans Hansen og Hans Jessen Hansen etc.). Det er først i de aller seneste år, at denne opnævnelsesskik har kunnet brydes.

Det hjemmedøbte barn blev i Arrild sogn »fremstillet for menigheden«, og præsten bad fra prædikestolen for kirkegangskonen.

En god bog opfordrer til at arbejde videre med emnet. Det får man i høj grad lyst til, medens man læser kredslege Møllers bog. Man undres og glædes over, hvor vidt den spænder, hvor meget han ved, hvor store værdier han har frelst ved dette lige så lærde som velskrevne værk, hvor stærkt han kan lade lyset falde over vort folks sæd og tro indtil vore dage. Det er en bog, der er værd at sige tak for og vende tilbage til.

H. Lausten-Thomsen.

Dansk Vævekunst.

Margrethe Hald: De Bølstre bla a —. Nyt Nordisk Forlag, Arnold Busck, 1940.

I Indledningen til sin Bog om Sengetøjets Historie skriver Margrethe Hald: »... et Musæumsarbejde ... har et dobbelt Formaal; det ene at bevare, det andet at formidle«; ... »det, som bæres døende ind, skal bæres levende ud«.

Det har vel altid været saadan, men Mulighederne for det formidlende Arbejde har været smaa. For os Lægfolk er Nationalmusæet i Løbet af de faa Aar siden Indflytningen i de ny Lokaler fra en Kuriositet for Kendere blevet vores alles Eje og Stolt-